

„Amerika az első”

Kategória: [2017. február](#)

Írta: SERGE HALIMI

Donald Trump már a beiktatási beszédében szakított elődjével. Erőtéljes hangon, öklét felemelve tett ígéretet, hogy ezentúl „*America First*”, azaz Amerika lesz az első, így lehet összefoglalni „az országot irányító új elveket”, és bejelentette, hogy az USA által immár több mint hetven éve kialakított nemzetközi rendszernek ezentúl ezt az elvet kell szolgálnia. Ha nem ezt teszi, akkor Amerika lassan elsovad. Az őszinteség ilyen foka megzavarta más nemzetek, történetesen az európaiak nyugalmát, akik szeretnének továbbra is hinni egy demokratikus „atlanti közösség” létezésében, melyet a kölcsönösen előnyös megállapodások irányítanak. Donald Trump azonban levetette az álarcot. Egy szerinte nullaösszegű játékban, Amerika nyerni akar, ráadásul annyira, „mint még soha”: a piaci részesedést, a diplomáciát és a környezetvédelmet illetően is. Jaj, a legyőzötteknek, vagyis a bolygó összes többi lakójának!

És elköszönhetünk a multilaterális egyezményektől is, különösen a kereskedelmi megállapodásoktól. A Fehér Ház új lakója már évtizedek óta hisz abban a még iskoláskorában, vagyis az '50-es években rögződött meggyőződésében, miszerint Amerika mindig jólelkű samaritánusként viselkedett, és 1945 után idegen országokat tett gazdaggá. Ezek azután lépésről lépésre a „mi termékeinket kezdték gyártani, ellopták a vállalatainkat, és lerombolták a munkahelyeinket”.^[1] Mindenesetre az amerikai nagy vagyonok, így az övé és a kormány néhány más tagjáé is, láthatóan túléltek ezt a véráldozatot.

De a mi kis játszadózásunk a szavakkal nem sokat nyom a latban a jól látható ideológiai váltáshoz képest: az Egyesült Államok elnökének meggyőződése – és ebben a szakszervezetek támogatják –, hogy a protekcionizmus „nagy jólétet és nagy erőt hoz majd”. Ráadásul mindezt épp akkor jelenti ki, amikor Davosban, a Gazdasági Fórumon, a Kínai Kommunista Párt vezetője felajánlotta, hogy Amerika helyébe lép, és átveszi a kapitalista globalizáció motorjának szerepét...^[2]

És mit mond minderre Európa? A szétesés veszélye fenyegette már a washingtoni csapás előtt is, ezért csak elhűlve figyel, hogy robognak az események, és megrökönyödve fogadja a „keresztapa” fenyegetéseit. Trump feltételezi (és ebben nem nagyon téved) hogy Európát a német gazdasági döntések uralják, örül, hogy az Egyesült Királyság a kilépés mellett döntött, és kineveti a lengyelek meg a baltiak oroszellenes rögeszméit. Vagyis az európai vezetők, akik már hosszú évek óta lemondtak azokról a céljaikról amelyek nem voltak kedvére hűbéruruknak, most félhetnek, hogy zárva találják az amerikai nagykövetség kapuit, ahova el szoktak látogatni, hogy kifejezhessék elkötelezettségüket.^[3]

Nem biztos, hogy Trump egyoldalú döntései kikényszerítik az Atlanti-óceánt átívelő köldökzsínór elvágását. Pedig ideje lenne, hogy Európa a saját lábára álljon, és végre elkezdődhessen

a szabadkereskedelem korszaka utáni új fejezet. Mindez megérdemelné, hogy az ez évi francia és német választások központi kérdése legyen.

Fordította: Morva Judit

[1] Harminc évvel ezelőtt, 1987. szeptember 2-án, Donald Trump a keleti part három nagy napilapjában megvett egy egész oldalas hirdetési felületet, és publikált egy nyílt levelet a következő címmel: „Miért kellene felhagynia Amerikának azzal, hogy fizesse olyan országok katonai védelmét, amelyeknek minden lehetőségük megvan, hogy megvédjék magukat”.

[2] „China says it is willing to take the lead” (Kína bejelentette, hogy kész átvenni a vezetést), *The Wall Street Journal Europe*, 2017. január 24.

[3] Mint azt a WikiLeaks 2010 decemberében több ezer diplomáciai távirat alapján feltárta.

- [európai unió](#)
- [usa](#)